

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a II-a

HOTĂRÂREA

din 9 iulie 2002

în Cauza Crețu împotriva României

(Cererea nr. 32925/96)

Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție. Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Crețu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a II-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Domnii J.-P. COSTA, președinte,
A.B. BAKA,
GAUKUR JORUNDSSON,
L. LOUCAIDES,
C. BIRSAN,
M. UGREKHELIOZE,

Doamna A. MULARONI, judecători,
și Doamna S. DOLLE, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 7 mai 2002 și la data de 18 iunie 2002,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 32925/96, introdusă împotriva României de doi cetățeni ai acestui stat, Georgeta și Maricel CREȚU (*reclamanții*), care au sesizat Comisia Europeană a Drepturilor Omului (*Comisia*) la data de 23 august 1996 în temeiul fostului [art. 25](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său guvernamental, doamna C.I. Tarcea.

3. Reclamanții invocă îndeosebi că refuzul Curții Supreme de Justiție din data de 23 februarie 1996 de a recunoaște instanțelor competența de a soluționa o acțiune în revendicare este contrar art. 6 din Convenție. Reclamanții se plâng de asemenea că această decizie a Curții Supreme a avut drept efect atingerea dreptului lor la respectarea bunurilor lor, recunoscute de art. 1 din Protocolul nr. 1.

4. Cererea a fost transmisă Curții la data de 1 noiembrie 1998, data intrării în vigoare a Protocolului nr. 11 la Convenție (art. 5 alin. 2 din Protocolul nr. 11).

5. Cererea a fost repartizată secției întâi a Curții (art. 52 alin. 1 din regulament). În cadrul acesteia, camera desemnată să examineze cauza (art. 27 alin. 1 din Convenție) a fost consultată în conformitate cu art. 26 alin. 1 din regulament.

6. Atât reclamanții cât și Guvernul au depus observații scrise asupra admisibilității și fondului cauzei (art. 59 alin. 1 din regulament).

7. La data de 2 octombrie 2000, prevalându-se de prevederile art. 29 alin. 3 din Convenție, Curtea a hotărât că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

8. La data de 1 noiembrie 2001, Curtea a modificat componența secțiilor sale (art. 25 alin. 1 din regulamentul Curții). Prezenta cerere a fost repartizată secției a doua remaniată astfel (art. 52 alin. 1).

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

9. Primul reclamant, cetățean român, s-a născut în anul 1944. Reclamanta, soția sa, tot cetățeană româncă, s-a născut în anul 1935. Aceștia locuiesc la Montréal, Canada.

10. În anul 1975 reclamanții au construit o casă pe un teren din București ce le-a fost dat de părinții reclamantei.

11. În anul 1969 statul a intrat în posesia proprietății reclamanților în temeiul decretului nr. 223/1974. Nici motivele, nici baza legală a acestei privări de proprietate nu au fost notificate vreodată reclamanților.

A. Acțiune în revendicare a proprietății

12. În anul 1993, reclamanții au revendicat printr-o acțiune civilă introdusă la Judecătoria sectorului 1 București bunul susmenționat, invocând nulitatea hotărârii de confiscare.

13. Prin sentința din data de 3 noiembrie 1993 Judecătoria sectorului 1 București le-a admis cererea și le-a validat dreptul de proprietate, ordonându-i statului să nu-i mai împiedice să beneficieze de dreptul lor. Prin urmare instanța a dispus ca autoritățile administrative, și anume Primăria București și întreprinderea de stat H, societatea de administrare a locuințelor statului, să restituie reclamanților proprietatea. Aceasta a constatat mai întâi că prevederile decretului nr. 223/1974, în baza căruia casa reclamanților a fost confiscată, erau contrarii art. 17 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 41 din Constituția din 1965 în vigoare la acea vreme, precum și art. 480 și 481 cod civil, potrivit cărora orice privare de proprietate trebuie să urmărească un scop de utilitate publică sau să fie însoțită de o despăgubire justă. Instanța a considerat că hotărârea administrativă de confiscare nu ar fi putut produce efecte juridice și a considerat-o caducă.

14. Apelul Primăriei a fost respins de Tribunalul București la data de 9 noiembrie 1994. Instanța a subliniat că instanțelor de judecată le revenea sarcina de a aplica legea și că instanțele erau competente să constate nulitatea unui act juridic atât pe fond cât și complementar. Această hotărâre a devenit definitivă.

15. Primăria București a dispus la data de 22 martie 1995 retrocedarea casei. Reclamanții au intrat în posesia casei la data de 28 aprilie 1995, așa cum reiese din procesul-verbal întocmit cu aceste prilej.

16. La o dată neprecizată, procurorul general al României a promovat un recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, pe motiv că judecătorii și-au depășit competențele examinând legalitatea aplicării decretului de confiscare.

17. Termenul la Curtea Supremă a fost fixat la data de 23 februarie 1996.

18. În memoriul lor, reclamantii au solicitat respingerea recursului în anulare. Aceștia au menționat pe de o parte că decretul nr. 223/1974 era contrar art. 41 din Constituția din 1965, în vigoare în acel moment, principiului potrivit căruia orice expropriere trebuia făcută în scop de utilitate publică și după plata unei despăgubiri și susținea că instanțele de judecată erau competente să verifice legalitatea aplicării unui asemenea decret. În final, reclamantii s-au prevalat de art. 21 din Constituția română din 1991, care asigura accesul liber la justiție fără nicio restricție.

19. Prin decizia din data de 23 februarie 1996, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul în anulare, a casat sentința definitivă din data de 3 noiembrie 1993 și pe fond a respins acțiunea în revendicare a reclamantilor. Aceasta a constatat că statul a intrat în posesia bunului în discuție în baza decretului de confiscare nr. 223/1974 și a considerat că aplicarea acestui decret nu putea fi controlată de instanțe. În consecință, Judecătoria sectorului 1 București nu a putut pronunța sentința constatând că reclamantii erau adevărații proprietari ai bunului, că încălcând atribuțiile puterii legislative, Curtea Supremă de Justiție a concluzionat că, în orice caz, reclamantii puteau obține reparația confiscării în aplicarea legii nr. 112/1995.

B. Procedura în restituire prevăzută de legea 112/1995

20. La o dată neprecizată, reclamantii au depus o cerere de restituire la comisia administrativă pentru aplicarea legii nr. 112/1995 (în continuare denumită *comisia administrativă*). Comisia nu a răspuns la această cerere a reclamantilor.

C. A doua acțiune în revendicare

21. La data de 26 iulie 1996, reclamantii au notificat chiriașilor imobilului să nu cumpere casa deoarece în temeiul legii nr. 112/1995 aceștia au cerut retrocedarea acesteia.

22. În luna octombrie 1996 statul a vândut casa chiriașilor.

23. La data de 12 martie 1997, reclamantii au înaintat la Judecătoria București o acțiune în revendicare a imobilului și în anulare a contractelor de vânzare încheiate de

stat în favoarea chiriașilor. Aceștia au menționat că chiriașii cumpăraseră casa în timp ce reclamanții depuseseră deja o cerere de retrocedare în fața comisiei pentru aplicarea legii nr. 112/1995 (în continuare denumită *comisia administrativă*) și că prin urmare erau cumpărători de rea credință (paragrafele 40-41 din cauza *Brumărescu*).

24. Prin sentința din data de 21 septembrie 1999, Judecătoria sectorului 1 București a decis să trimită cauza la Tribunalul București din motive legate de competența materială. Acesta din urmă a decis să trimită cauza la Judecătoria București spre a fi judecată deoarece această instanță era competentă din punct de vedere material (potrivit valorii imobilului).

25. Prin sentința din data de 28 noiembrie 2000 Judecătoria sectorului 1 București a respins acțiunea reclamanților ca neîntemeiată. Instanța a considerat că locuința reclamanților fusese naționalizată pe bună dreptate și că reclamanții nu dovediseră că imobilul fusese naționalizat fără un titlu valabil și prin urmare, cererea în anulare a contractelor de vânzare încheiate de stat în favoarea chiriașilor nu se aplica.

26. La data de 18 ianuarie 2001 reclamanții au înaintat apel împotriva acestei hotărâri judecătorești.

27. Potrivit afirmațiilor reclamanților, la o dată neprecizată, procedura a fost suspendată la cererea consiliului local al municipiului București.

D. Procedura de evaluare a imobilului

28. La data de 25 mai 2001 Ministerul Justiției a depus o cerere de evaluare a imobilului în cauză la Tribunalul București.

29. Prin procesul-verbal de ședință din data de 16 august 2001 Tribunalul a hotărât omologarea raportului de expertiză.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

A. Brumărescu împotriva României

30. Unele din prevederile legale pertinente sunt descrise în Hotărârea *Brumărescu împotriva României* ([GC], nr. 28342/95, CEDH 1999-VII, paragrafele 40-41).

B. Constituția

31. Dispozițiile pertinente ale art. 41 din Constituție prevăd următoarele :

« 2. Proprietatea privată este ocrotită în mod egal prin lege, indiferent de titular (...).

3. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. »

C. Codul civil

32. Articolele 480 și 481 din codul civil prevăd următoarele :

Articolul 480

« Proprietatea este dreptul ce are cineva de a se bucura și a dispune de un lucru în mod exclusiv și absolut, însă în limitele determinate de lege. »

Articolul 481

« Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauza de utilitate publică și primind o dreaptă și prealabilă despăgubire. »

D. Decretul nr. 223/1974 privind confiscarea unor imobile

33. Dispozițiile pertinente ale acestui decret prevăd următoarele :

Articolul I

« În Republica Socialistă România imobile construcțiile și terenurile nu pot fi deținute în proprietate decât de persoane fizice domiciliat în țară »

Articolul II

« Cei care au cerut să plece definitiv în străinătate, trebuie să-și înstrăineze imobilele, înainte de a pleca. Această înstrăinare trebuie făcută în favoarea statului (...). Imobilele aparținând persoanelor care au părăsit fraudulos țara sau persoanelor care nu au respectat termenele legale, devin proprietatea statului român fără nicio despăgubire (...). »

ÎN DREPT

I. Asupra admisibilității

A. Asupra excepției de de admisibilitate

1. Asupra excepției privind neepuizarea căilor de atac interne

34. În opinia Guvernului căile de atac interne nu au fost epuizate, reclamantii putând înainta o altă acțiune în revendicare a bunului. Acesta subliniază că în urma adoptării legii nr. 10 din data de 3 februarie 2001 reclamantii au posibilitatea de a introduce o nouă acțiune în revendicare. El adaugă că reclamantii au înaintat în anul

1997 o acțiune în revendicare și că procedura internă a fost suspendată. Guvernul consideră că statul a obținut proprietatea reclamanților cu titlu legal.

35. Reclamanții invită Curtea să continue examinarea cauzei. Ei menționează că au fost privați de bunul lor și că în acest moment acesta încă nu le-a fost restituit. Ei subliniază de asemenea că nu au dorit niciodată să se despartă de bunul respectiv și că în orice caz nu au primit nicio despăgubire pentru contravaloarea proprietății lor. În plus, reclamanții informează Curtea că statul a vândut casa chiriașilor. Aceștia invocă existența unei a doua acțiuni în revendicare, ce, potrivit afirmațiilor lor, a fost suspendată la cererea Consiliului local București.

36. Curtea reamintește că în Hotărârea *Brumărescu* din data de 26 octombrie 1999 a hotărât că Guvernul, vinovat de anularea sentinței definitive pronunțate în urma unei acțiuni în revendicare, nu poate invoca neepuizarea datorită neintroducerii de către reclamanți a unei noi acțiuni în revendicare (Hotărârea *Brumărescu* citată anterior, paragrafele 54-55).

Curtea constată că în orice caz în speță reclamanții au introdus o nouă acțiune în revendicare și că această procedură a fost suspendată.

37. Prin urmare, această excepție trebuie respinsă.

2. Asupra excepției de incompatibilitate ratione materiae a plângerilor reclamanților

38. Guvernul consideră că plângerea privind dreptul la o instanță independentă și imparțială nu este compatibil cu prevederile Convenției. Acesta menționează îndeosebi că obiectul acțiunii în fața Curții Supreme de Justiție era o procedură extraordinară și, prin urmare, art. 6 din Convenție nu se aplică nici în cazul în speță.

39. Curtea reamintește că pentru ca art. 6 alin. 1 să se aplice în partea sa « civilă », trebuie să existe o « încălcare » a unui « drept » care să fie pretins cel puțin în mod susținut, recunoscut în dreptul intern. Trebuie să fie vorba despre o încălcare reală și serioasă, poate privi la fel de bine existența însăși a unui drept precum și întinderea sa ori modalitățile de exercitare. În plus, rezultatul procedurii trebuie să fie direct hotărâtor pentru dreptul în discuție (Hotărârile *Masson și Van Zon împotriva Olandei* din 26 septembrie 1996, seria A nr. 327-A, pag. 17, paragraful 44 și *Acquaviva împotriva Franței* din 21 noiembrie 1995, seria A nr. 333-A, pag. 14, paragraful 46). Or, în cauză

Curtea constată că acțiunea reclamantului avea un obiect patrimonial și se baza pe o pretinsă atingere adusă drepturilor la rândul lor patrimoniale și că Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat asupra fondului litigiului.

B. Asupra temeiniciei cererii

41. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

II. Asupra fondului

A. Asupra pretensei încălcări a art. 6 alin. 1 din Convenție

42. În opinia reclamantilor decizia din data de 23 februarie 1996 a Curții Supreme de Justiție a încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție, care prevede :

"Orice persoană are dreptul la judecarea echitabilă a cauzei sale (...) de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)"

43. În memoriul lor, reclamantii menționează că refuzul Curții Supreme de Justiție de a recunoaște instanțelor competența dreptul de a soluționa o acțiune în revendicare este contrară dreptului la justiție garantat de art. 21 din Constituția română și de art. 3 din codul civil român, care reglementează denegarea. De asemenea, aceștia menționează că afirmația Curții Supreme de Justiție, potrivit căreia reclamantii nu erau proprietarii bunului în litigiu, este în contradicție cu motivul invocat de aceasta pentru a admite recursul în anulare, și anume lipsa oricărei competențe a instanțelor de a soluționa fondul litigiului.

44. Guvernul admite că reclamantii s-au confruntat cu un refuz de acces la justiție dar consideră că acest refuz a fost temporar și că, în orice caz, a fost justificat pentru a asigura respectarea normelor de procedură și principiul separării puterilor.

45. Curtea reamintește că în cauza *Brumărescu împotriva României* citată anterior (paragrafele 61-62) a concluzionat că a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 pe motiv că anularea unei hotărâri definitive era contrară principiului securității juridice.

Ea a concluzionat de asemenea că refuzul Curții Supreme de Justiție de a recunoaște instanțelor competența de a examina litigiile ce privesc o revendicare imobiliară, ca în prezenta cauză, încălcând art. 6 alin. 1 din Convenție.

46. În lumina acestor considerații pertinente în cauza *Brumărescu*, Curtea consideră că aplicând astfel prevederile art. 330 din codul de procedură civilă care reglementează recursul în anulare, Curtea Supremă de Justiție a încălcat prin decizia sa din 23 februarie 1996 principiul securității raporturilor juridice și implicit dreptul reclamanților la un proces echitabil în sensul art. 6 alin. 1 din Convenție.

47. În plus, excluderea de către Curtea Supremă a Justiției a acțiunii în revendicare a reclamanților din competența instanțelor este în sine contrară dreptului de acces la justiție garantat de art. 6 alin. 1 din Convenție (*loc. cit.*, paragraful 65).

48. Prin urmare a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 asupra acestor două puncte.

B. Asupra pretensei încălcări a [art. 1](#) din Protocolul nr. 1 la Convenție

49. Reclamanții se plâng că decizia din data de 23 februarie 1996 a Curții Supreme de Justiție a adus atingere dreptului lor la respectarea bunurilor lor, recunoscut de art. 1 din Protocolul nr. 1, care prevede următoarele:

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor."

50. Aceștia estimează că decizia Curții Supreme de Justiție, care a statuat că proprietatea lor aparținea statului și a anulat sentința definitivă din data de 3 noiembrie 1993, a constituit o privare de bunul lor, privare care nu urmărește acest scop de utilitate publică. În plus, aplicarea legii nr. 112 din 23 noiembrie 1995, statul a vândut unor terți casa în cauză. Or, reclamanților nu întotdeauna li s-a restituit bunul. Ei nu intenționează să solicite prejudicii în temeiul legii nr. 10/2001 deoarece nu consideră această lege drept un recurs eficient.

51. Guvernul este de părere că jurisprudența creată de cauza *Brumărescu* se aplică în prezenta cauză. El adaugă că reclamanții ar fi putut beneficia de reparațiile instituite de legea nr. 112 din 1995 potrivit căreia persoanele care, în baza unui titlu, au fost private de către stat de bunurile lor imobile cu destinație de locuit, pot fi repuse în dreptul de proprietate dacă continuă să locuiască în locuința confiscată sau li se pot

acorda despăgubiri. De altfel, acesta remarcă faptul că reclamanții ar putea cere despăgubiri, potrivit legii nr. 10/2001.

52. Curtea reamintește că dreptul de proprietate al reclamanților asupra bunului în litigiu a fost stabilit prin sentința definitivă din 3 noiembrie 1993 și subliniază că dreptul astfel recunoscut nu era revocabil. De altfel, reclamanții au putut beneficia de bunul lor, în calitate de proprietari legitimi, din 25 aprilie 1996 până la 23 februarie 1996.

Reclamanții aveau deci un bun în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea Hotărârea *Brumărescu împotriva României*, citată anterior, paragraful 70).

53. Curtea subliniază apoi că decizia Curții Supreme de Justiție a anulat sentința definitivă din 3 noiembrie 1993 și a considerat că proprietarul legitim al bunului era statul. Aceasta consideră că această situație este dacă nu identică cel puțin similară cu cea a reclamantului în cauza *Brumărescu*. Curtea consideră deci că decizia Curții Supreme de Justiție a avut drept efect privarea reclamanților de bunul lor în sensul frazei a doua a primului paragraf din art. 1 din Protocolul nr. 1 (*loc. cit.*, paragrafele 73-74). În orice caz, Curtea subliniază că reclamanții au fost privați de proprietatea bunului de peste cinci ani fără să fi primit despăgubiri și că eforturile depuse de ei pentru a-și recupera proprietatea până în acest moment rămân fără rezultat.

Curtea nu poate neglija nici demersurile întreprinse ulterior de reclamanți pentru a-și recupera întreaga proprietate, în special cele legate de o ultimă acțiune în revendicare în procedurile de anulare a vânzării bunului.

54. În aceste condiții, presupunând chiar că s-ar putea demonstra că privarea de proprietate ar fi servit unei cauze de interes public, Curtea consideră că din data de 23 februarie 1996 până astăzi echilibrul just a fost întrerupt și că reclamanții au suportat și continuă să suporte o sarcină specială și exorbitantă.

55. Prin urmare, a avut loc și continuă să aibă încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

III. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

56. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

"În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o

înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă."

A. Prejudiciul material

57. Cu titlu principal, reclamanții au solicitat restituirea bunului în litigiu. Ei intenționează să primească, în caz de nerestituire, o sumă corespunzătoare valorii actuale a proprietății lor, și anume 260.000 dolari americani (USD), adică 283.994 euro. Pentru nebeneficiere intenționează să primească 12.000 USD pe an, adică 13.554 euro pe an printru deprecierea bunurilor mobile cu ocazia evacuării din 1989 ei solicită 5.000 USD, adică 5.679 euro. Reclamanții s-au declarat de acord cu rezultatele expertizei omologate de Tribunalul București și prezentată de Guvern în fața Curții.

58. Guvernul susține în primul rând că acordarea unei sume cu titlu de prejudiciu material ar fi nejustificată din moment ce reclamanții pot în continuare să revendice cu succes dreptul lor de proprietate în fața instanțelor interne. În orice caz, Guvernul consideră că suma maximă ce ar putea fi acordată este de 103.606 USD, adică 117.693 euro, potrivit raportului de expertiză pe care l-a prezentat în fața Curții. În ceea ce privește nebeneficierea de bun, Guvernul consideră că valoarea bunului este de 7.440 USD/an, adică 8.403 euro/an, potrivit raportului de expertiză. Guvernul susține că Convenția nu cere acordarea despăgubirilor pentru « întreaga valoare a bunului și roagă Curtea să aplice acest principiu în prezenta cauză ». În opinia Guvernului, pretențiile privind degradarea bunurilor mobile nu au făcut obiectul cererii prezentate Curții și nu au fost niciodată prezentate instanțelor interne și, în consecință, trebuie respinse.

59. Curtea consideră, în împrejurările speței, că restituirea bunului în litigiu, așa cum a dispus sentința definitivă a Judecătoriei sectorului 1 București din 3 noiembrie 1993, ar repune reclamanții pe cât posibil într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar fi aflat dacă cerințele art. 1 din Protocolul nr. 1 nu ar fi fost încălcate.

Reclamanților nefiindu-le restituită casa, statul trebuie așadar să restabilească dreptul de proprietate al reclamanților asupra casei și terenului, obiect al cererii.

60. Dacă statul pârât nu va proceda la o asemenea restituire, Curtea decide că va trebui să plătească reclamanților pentru prejudiciul material valoarea actuală a bunului.

61. În ceea ce privește stabilirea sumei acestei despăgubiri, Curtea subliniază că singura expertiză a bunului este cea prezentată de Guvern, cu rezultatele căreia reclamanții s-au declarat de acord. Din acest motiv, Curtea aplică concluziile raportului de expertiză prezentate Curții de Guvern, și anume 117.693 euro, adică 103.606 euro pentru valoarea actuală a bunului.

62. În ceea ce privește pretențiile în urma degradărilor efectelor mobiliare, Curtea constată că nu acordă decât prejudiciile rezultate din încălcarea constatată. Or, în cauză, s-a constatat că a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție numai în ceea ce privește privarea de proprietate, chestiunea privind degradările bunurilor nefăcând obiectul cererii inițiale. Ținând cont de aceste circumstanțe, Curtea decide să nu aloce reclamanților nicio sumă cu acest titlu.

B. Prejudiciul moral

63. Reclamanții solicită de asemenea 25.000 USD, adică 28.399 euro, pentru prejudiciul moral suferit datorită suferinței sale « grave, insuportabile și incomensurabile » pe care le-ar fi provocat-o Curtea Supremă de Justiție în 1996 privându-i de bun pentru a doua oară, după ce au reușit în 1994 să pună capăt încălcării dreptului său de către autoritățile comuniste.

64. Guvernul contestă această pretenție, considerând că nu se poate reține niciun prejudiciu moral. El consideră că suferințele fizice ale reclamanților, precum și legătura de cauzalitate dintre suferințele și încălcările constate nu au fost dovedite.

În plus, Guvernul susține că ar fi contrar jurisprudenței instanțelor române de a acorda o despăgubire pentru pierderea folosinței și beneficiului cu titlu de prejudiciu moral.

65. Curtea consideră că evenimentele în cauză au implicat ingerințe grave în drepturile reclamanților la respectarea bunurilor lor, la justiție, la un proces echitabil, pentru care suma de 17.000 euro ar reprezenta o reparație echitabilă a prejudiciului moral suferit.

C. Costuri și cheltuieli

66. Reclamanții solicită rambursarea sumei de 4.000 EUD, adică 4.549 euro, pe care o împarte după cum urmează, neprezentând niciun decont detaliat, motivând această omisiune prin imposibilitatea de a obține acte doveditoare.

a) 3.500 USD, adică 3.980 euro pentru cheltuielile de procedură interne, legate de eforturile lor de a-și recupera dreptul de proprietate (onorarii pentru avocat) ; și

b) 500 USD, adică 566 euro, suportate pentru diferite cheltuieli.

67. Guvernul nu se opune rambursării cheltuielilor suportate dacă vor prezenta acte doveditoare.

68. În conformitate cu jurisprudența Curții, aceasta va descoperi dacă costurile și cheltuielile a căror rambursare s-a cerut au fost în mod real și necesar suportate pentru a preveni sau a redresa situația considerată ulterioară unei încălcări a Convenției și dacă cuantumul lor este rezonabil (a se vedea, de exemplu, Hotărârea *Nielsen și Johnson împotriva Norvegiei* [GC], nr. 23118/93, paragraful 62, CEDH 1999-VIII).

69. Ținând cont de faptul că reclamantii nu și-au justificat costurile și cheltuielile cerute, Curtea hotărăște să nu aloce reclamantilor nici o sumă cu acest titlu.

D. Majorări de întârziere

70. Deoarece sumele acordate au fost calculate în euro, Curtea consideră adecvat să stabilească rata dobânzii la 7,25% pe an.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. Respinge excepțiile Guvernului ;

2. Declară cererea admisibilă ;

3. Hotărăște că a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție datorită lipsei unui proces echitabil ;

4. Hotărăște că a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție datorită refuzului dreptului de acces la justiție ;

5. Hotărăște că a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție ;

6. Hotărăște că statul pârât trebuie să restituie reclamantilor, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, casa în litigiu și terenul pe care este situată ;

7. Hotărăște că caz de nerestituire statul pârât trebuie să plătească reclamantilor, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în

conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, 117.693 euro (una sută șaptesprezece mii șase sute nouăzeci și trei euro), pentru prejudiciul material ;

8. Hotărăște că statul pârât trebuie să plătească reclamanților, în același termen de trei luni, 17.000 euro (șaptesprezece mii euro), pentru prejudiciul moral;

9. Hotărăște că sumele indicate la punctele 7 și 8 se vor majora cu o dobândă simplă de 7,25% pe an începând de la expirarea termenelor respective până la data plății ;

10. Respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Întocmită în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 9 iulie 2002, în temeiul [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

J.-P. COSTA,

președinte

S. DOLLE,

Grefier